

14	חנוך מרמרי
18	מה קורה בעיר
24	התנועה החברתית
30	ניסן שור
32	בעז גאון

אמיר בן דוד

צילום: אילית מילר

ליצירותיהם. על שולחנות האבן שפוזרו לאורך השדרה חקוקים שירים שכתב "בעל הקונקורדנציה" שלמה מנדלקרן בעקבות ביירון, עמודים מהשבועון המצויר לבני הנעורים "חבר", שיצא בוילנה בתחילת המאה ה-20, וציטוטים משירים ומאמרים של חוקר החסידות אליעזר צחיפל, מחבר המילונים החלוצי יהודה בן יואב והמתרגם הליטאי קלמן שולמן. במשטח מיוחד שנבנה מול אולפני JCS ונראה כמין כיתת לימוד מספרי גוליבר עם ספסלי ישיבה רחבים סביב שולחנות ענקיים, זוכה כל אחד מניבורי תקופת ההשכלה לפינת הנצחה משלו, עם תמצית הביוגרפיה שלו והישגיו העיקריים. הפינה הזאת אמורה לשמש את תלמידי בית הספר בלוח הסמוך לשיעורים תחת כיפת השמים, בשדרה שליד הבית. וכך משתלבים יחד הנאות חולין עירוניות, תבונה אקולוגית, מחשבה חינוכית, מבט אל העתיד וכבוד לעבר.

כל זה אולי נשמע כמו פנטזיה קיצית בלתי ריאלית. חלום אנן ומנותק מהמציאות של יפה נפש אליטיסט, שלא מבין איפה הוא חי. מה לגיבור עידן ההשכלה ולמחשבה אקולוגית עם תל אביב המיוזעת של 2009? אבל התיאור שנמסר כאן הוא דיווח נאמן למציאות של סידור, שנערך בשדרות ההשכלה ביום שישי שעבר. עבודות השיפוץ טרם הסתיימו, השדרה המחודשת עוד לא נתנכה רשמית, אבל כבר עכשיו אפשר לטייל לאורכה ולהתפעל מההישג האדריכלי, שמציב סטנדרט חדש של התייחסות רצינית וחסכה למרחב העירוני.

נס בשדרות ההשכלה

המבוגרים, לא רק של הילדים, כדי שהשדרה תהיה זירת מפגש אמיתית של כל הגילים, ולכן, אחרי שהתייצצו עם נציגי השכונה ובדקנו מה התושבים רוצים החלטנו לבנות שני משטחי פטאנק לטובת המבוגרים. לא רק תכנון אקולוגי והתחשבות בצורכי הקהילה עמדו לנגד עיני המעצבים, אלא גם מחשבה על המורשת התרבותית. שדרות ההשכלה קרויות על שם חברי התנועה האידאולוגית היהודית ששגשגה באירופה במאה ה-19. אחדים מניבוריה מונצחים בסמטאות ביצרון המובילות אל השדרה. לכן הוחלט להפוך את השדרה כולה לאתר המוקדש

במקום אחר", הסביר איזנברג, "אבל אנחנו גילינו שהרבה פעמים בעלי הכלבים הם גם הורים לילדים, והם באים לגינה עם הכלב ועם הילד, ומאחר שהם צריכים להכריע איפה להיות הם כמובן הולכים עם הילד למתקני השעשועים, ואז מה שקורה זה שהכלבים מתרוצצים בין המתקנים, מפחדים את הילדים ומטנפים את המקום. הפתרון שמצאנו היה לבנות שני מתחמים סמוכים, וביניהם אזור עם ספסלי ישיבה שפונים לשני הכיוונים, כך שההורים יוכלו לשבת באמצע, עם עין אחת על הילד ועין אחת על הכלב, בלי שהם יפריעו זה לזה. חשבנו גם על הצרכים של

האדריכל רם איזנברג עמד בגבו לחומת הלבנים, סידר את המיקרופון הנייד, עיין פעם נוספת בניירות שבידו והתחיל לדבר. מולו עמדו כמה עשרות מתושבי שכונה ביצרון והקשיבו כעניין. "השדרה אמורה לתפקד כמין הרחבה של הסלון הביתי", אמר איזנברג והחווה בידו לעבר מסלול ההליכה הישר שנמתח בין דרך השלום לרחוב עמינדב. "זה אמור להיות מקום של הקהילה. מקום שאנשים נפגשים בו. מקום שאתה אף פעם לא מרגיש בו לבד. זה גם מקום של טבע עירוני. חשבנו, למשל, על העצים שצמחו בשדרה עוד קודם. אם תשימו לב תראו שעמודי החשמל שבחרנו נוטים מעט קדימה, ממש כמו העצים בשדרה, וכך הם משתלבים והופכים להיות חלק ממונה, לא נטע זר. על חלק מהם יש ספוסים שמכוונים למעלה, כדי להאיר גם את צמרות העצים ולא רק את המדרכה. כשנפעיל את התאורה הם ייצרו אווירה יפה".

איזנברג מוסר את המיקרופון למתכננת הצמחייה בשדרה, נורית שגב, שהרחיבה על העקרונות שהנחו אותה: יצירת ביוטופים למשיכת ציפורי שיר ופרפרים, תכנון על פי אידאלים אקולוגיים, בחירת צמחייה שמבוססת בעיקר על צמחי פקעות, שמתאימים למונח האוויר הישראלי ולמצוקת המים.

הקבוצה נודדה כמה מאות מטרים דרומה, לכיוון יד אליהו, אל אזור המשחקים שנבנה מול המתחם הסגור לכלבים. "בדרך כלל בונים בגנים ציבוריים את המתחם לכלבים במקום אחד ואת אזור המשחקים לילדים